

Referat fra biskoppernes møde i Viborg

Den 17. – 20. april 2018

1. Supplering af emneliste
2. Orientering fra Grønland og Færøerne
3. Mulig fælles praksis vedrørende brug af Pastorseminariet
4. Redigering af næste optryk af Den Danske Salmebog
5. Nye begravelseskikke
6. Konsulentordningen – Ribe, Aarhus og Viborg modellen
7. Normeringsmodeller
8. Præstebevilling
9. Præsters Kompetenceprofil (Kjeld Slot Nielsen deltager)
10. Kirken på Landet (Marianne Houmøller og Hasse Neldeberg Jørgensen deltager)
11. Udpegning af biskop til Præsteforeningens repræsentantskabsmøde
12. Vedrørende ansættelse af værnspræster
13. Siden sidst
14. Rapport fra udvalgene
15. Kalender:

Bispevielse i Uppsala den 2. – 3. juni 2018 (Peter Fischer-Møller deltager)

Bispevielse i Åbo den 2. – 3. juni 2018 (Peter Skov-Jakobsen deltager)

Formøde for rejsegruppen til Bruxelles 27. september 2018 i Københavns bispegård

Bispemøde den 23. – 26. oktober 2018 i Helsingør

Studietur sammen med Det mellemkirkelige Råd til Bruxelles 19. – 21. november 2018

Bispemøde den 2. – 4. januar 2019 i København (ingen delegationer)

Bispemøde den 23. – 26. april 2019 i Lolland-Falster

Nordisk bispemøde den 24. – 28. juni 2019 i Finland

Bispemøde den 22. – 25. oktober 2019 i Haderslev.

16. Danske Kirkedage 2019 – 2025
17. Drøftelse af samtaleforum for Unge og Kirke
18. Eventuelt.

Til stede:

Biskop Peter Skov-Jakobsen, Københavns Stift
Biskop Lise-Lotte Rebel, Helsingør Stift
Biskop Peter Fischer-Møller, Roskilde Stift
Biskop Marianne Gaarden, Lolland-Falsters Stift
Biskop Henning Toft Bro, Aalborg Stift

Biskop Henrik Wigh-Poulsen, Aarhus Stift
Biskop Henrik Stubkjær, Viborg Stift, mødeleder
Biskop Elof Westergaard, Ribe Stift
Biskop Marianne Christiansen, Haderslev Stift
Biskop Sofie Petersen, Grønlands Stift

Afbud fra biskop Tine Lindhardt og Jógvan Friðriksson.

1. Supplering af emneliste

2. Orientering fra Grønland og Færøerne

Sofie Petersen orienterede om sjælesorg på nettet i Grønland, der så småt er kommet i gang efter lidt tekniske udfordringer. Der er i øjeblikket flere bachelorer, der venter på at komme på Pastorseminariet, men oprettelsen af holdet kommer nok først på plads efter valget i Grønland den 24. april 2018. Der pågår forhandlinger mellem Selvstyret og Kirkeministeriet om en stilling for grønlændere, der opholder sig i Østdanmark.

3. Mulig fælles praksis vedrørende brug af Pastorseminariet

Biskopperne drøftede det ønskelige i, at alle ansøgere til præstestillinger skal have gået på Pastorseminariet forud for en ansættelse i folkekirken, også selvom ansættelse sker efter § 2. Biskopperne finder det vigtigt, at alle ansøgere er grundigt uddannede og forberedte til et kommende arbejde i Folkekirken; her er Pastorseminariet en vigtig parameter, og alle biskopper vil fortsætte deres nuværende praksis hvor de forudsætter deltagelse i Pastorseminariets undervisning. Biskopperne ser ikke § 2 ansættelser som en løsning på præstemangelsproblemet. § 2 er fortsat en undtagelsesbestemmelse. Omkring præstemangel afventer biskopperne det af Kirkeministeriet nedsatte udvalgs arbejde.

4. Redigering af næste optryk af Den Danske Salmebog.

Biskopperne drøftede mulighederne for at få plads til det nye ritual om vielse af to af samme køn. Der kom flere konkrete forslag op, som Peter Skov-Jakobsen vil drøfte med Det Kgl. Vajsenhus.

5. Nye begravelseskikke.

Der udvikles nye former for begravelseskikke. De synes i høj grad at opstå i befolkningerne omkring storbyerne. Biskopperne oplever et ændret syn på gravfred og registrerer i det hele taget store forandringer inden for kirkegårdskulturen.

Biskopperne drøftede de forskellige påvirkninger. Der er behov for afdækning af både kirkegårdenes økonomi, juridiske aspekter, praktiske forhold og teologisk/filosofiske aspekter i forhold til danskernes forhold til døden, og man besluttede at arbejde videre med de vigtige emner. Biskopperne ønsker bl.a. at afholde en fælles konference om Danskere og Døden i løbet af 2019.

Århus og Viborg stifter afholder den 25. april 2018 en fælles konference i Silkeborg om emnet.

6. Konsulentordningen – Ribe, Aarhus og Viborg modellen

Elof Westergaard orienterede om et fælles arbejde mellem de tre stifter om forsøg på at revitalisere konsulentordningerne. Resultatet af arbejdet er sendt i forslag til Kirkeministeriet, hvor der lægges op til 4 forsøgsrammer. Forslagene handler bl.a. om finansiering, forenkling og formidling på området. Der afholdes en konference den 12. november 2018.

I flere stifter arbejdes der med præstegårdens beskaffenhed, idet embedsboligen har stor bevågenhed.

7. Normeringsmodeller

Vedrørende den af Kirkeministeriet godkendte omfordeling af præstenormering 2017 aftalte biskopperne, at omfordelingen skal ske på samme måde som tidligere, idet omfordelingen af præstestillinger skal være afsluttet ved udgangen af 2021. Biskopperne drøftede det forberedende arbejde om fordeling af funktions-/institutionspræster, der blev fremlagt af stiftskontorcheferne, og der arbejdes videre med modellen. Biskopperne er enige om, at der ikke alene vil være tale om en matematisk model, men at der med modellerne skal sikres sammenhængskraft i hvert enkelt stift.

8. Præstebevilling

Biskopperne er enige om, at der skal være plads til forskellige hensyn i de enkelte stifter, men vil sammen sikre, at der fortsat kan forhandles et antal løngruppe 2, kvalifikationstillæg, engangsvederlag, herunder studieorlov i hvert enkelt stift. Det skal samtidig tages i betragtning, at brug af vikarer og emeriti ved vakanser har indflydelse på præstebevillingen. Der er en fælles forståelse for, at budgetterne i det enkelte stift skal overholdes, for at den solidariske ordning kan videreføres.

9. Præsters Kompetenceprofil

Kjeld Slot Nielsen, FUV, fremlagde rapport om Præsters Kompetenceprofil for biskopperne. Rapporten er initieret af Kirkeministeriet og er offentliggjort på Kirkeministeriets hjemmeside. Biskopperne udtrykte anerkendelse af rapporten og rejste enkelte spørgsmål, der vil blive behandlet i FUVs bestyrelse.

10. Kirken på Landet (Marianne Houmøller Jørgensen og Hasse Neldeberg Jørgensen deltager)

Hasse Neldeberg Jørgensen, der er ansat i projekt Kirken på Landet, fremlagde status for projektet, der fortsat kører i 2 år. Projektet har fokus på, hvordan det sikres, at der er kirkelig betjening til de 1,5 mio. danskere, der bor i landdistrikterne.

Der er oprettet et delprojekt, Kirken i Sommerlandet, som projektmedarbejder Marianne Houmøller Jørgensen orienterede biskopperne om. Projektet har fokus på, hvilke særlige udfordringer og muligheder, der er for kirker og det kirkelige liv i sommerhusområderne.

11. Udpegning af biskop til Præsteforeningens repræsentantskabsmøde der afholdes 18. – 20. juni 2018

- a. Peter Fischer-Møller deltager i repræsentantskabsmødet.
- b. Marianne Gaarden indtræder i Udvalget for præsters arbejdsmiljø under Peter Fischer-Møllers studieorlov i efteråret 2018.

12. Vedrørende ansættelse af vænspræster

Biskopperne drøftede henvendelsen og er enige om, at den hidtidige proces, hvor den lokale provst er involveret i ansættelsesprocessen, fortsat skal være gældende.

13. Siden sidst

Marianne Christiansen orienterede om, at Margith Pedersen har overtaget formandskabet i Folkekirkens Ungdomskor.

Peter Fischer-Møller gjorde opmærksom på, at vi oplever et øget pres på midler fra landskirkeskatten til fælles kirkelige projekter. Biskopperne vil følge udviklingen nøje.

Marianne Christiansen orienterede om den forestående markering af 70-året for ordination af de første kvindelige præster. Markeringen foregår i Odense den 28. april 2018.

Peter Fischer-Møller refererede fra sin deltagelse bispevielse af Gøteborgs biskop i Uppsala.

Peter Skov-Jakobsen orienterede fra sit møde med sine nordiske kolleger, der i 2018 mødtes i Helsingfors. I år mødtes man tillige med de nordiske romersk-katolske biskopper.

Peter Skov-Jakobsen orienterede om, at alle de svenske biskopper havde været på besøg i bispegården i København, som en indledning på deres et-uges retræteophold i Danmark.

Elof Westergaard orienterede om, at han erfarede, at landsognene får et mere multikulturelt præg på grund af de østeuropæiske tilflyttere.

Sofie Petersen orienterede fra Kirkenes Verdensråd missionskonference i Arusha, Tanzania, hvor hun havde deltaget som repræsentant for oprindelige folk.

Marianne Christiansen orienterede fra en provstetur til Libanon.

Henrik Stubkjær orienterede om et nyoprettet pilgrimsherberg i Viborg. Ansættelse af en fælles projektmedarbejder mellem Viborg stift og kommunerne langs Hærvejen udløber i juni 2018. Pilgrimsudvalget udsender to nye foldere om kirkerne langs Hærvejen og øvrige pilgrimsruter. Viborg stift er i færd med at ansætte en pilgrimspræst.

14. Rapport fra udvalgene

Marianne Christiansen orienterede om, at stiftssamarbejdet Folkekirke og Religionsmøde fremsender en ansøgning til Omprioriteringspuljen.

Henrik Stubkjær orienterede fra møder i Det lutherske Verdensforbund, (LWF), hvor man i såvel bestyrelse som World Service (WS) er i færd med at udarbejde nye arbejdsstrategier. I WS gøres der en ekstra indsats i forhold til code of conduct på det seksuelle område bl.a. på baggrund af, hvad der er rapporteret hædt i Oxfam. I LWF drøftes det, om hovedsæde fortsat skal være i Geneve.

Elof Westergaard orienterede fra de seneste bestyrelsesmøder i FUV.

Peter Skov-Jakobsen orienterede fra Det Mellemkirkelige Råd, der er etableret for den næste periode, og hvor Mogens Mogensen er valgt som formand og Christian Roar Petersen er valgt som næstformand. Søren Dalsgaard har henvendt sig og oplyst, at man ændrer kommissoriet for arbejdet i Migrantnetværket. De biskopper, der har sæde i Det Mellemkirkelige Råd tager sig af denne henvendelse.

Henning Toft Bro orienterede om Sjælesorg på Nettet, hvor man overvejer, om ansættelser skal ske på mindre kvoter. Der er flere præster, der melder sig frivilligt og projektet vokser, så man nu i et vist omfang også kan holde åbent i weekenden. Der er lige så stort pres på servicen, som der hele tiden har været, så man håber at projektet kan fortsætte efter 2019.

Henrik Stubkjær orienterede fra Danske Kirkers Råd, hvor man har arbejdet med Verdensmålene, og hvor man tillige har arbejdet med kirkedagene/ Himmelske Dage og

deres fremtidige form. I de seneste måneder har debatten om omskæring også fyldt, og Danske Kirkers Råd har tilkendegivet modstand mod et forbud.

Peter Fischer-Møller orienterede fra Grøn Kirke, at der afholdes COP 24 i Katowice, Polen, i december 2019, hvor ambitionerne for global bæredygtighed skal konkretiseres og forhåbentlig også skrues op i forhold til Paris-aftalen.

Grøn Kirke har fokus på kirkegårde, herunder hvordan der kan sikres biodiversitet på kirkegårdene til gavn for lokalsamfundet, og afholder en Håbs-konference i Odense den 24. oktober 2018.

Peter Fischer-Møller orienterede fra Udvalg om præsters arbejdsmiljø om et paraplyprojekt, der er udsprunget af 3 konkrete ansøgninger fra hhv. København, Ribe og Viborg stifter. Der er nu formuleret visioner for projektet.

Peter Fischer-Møller orienterede om projektet Danmark Frit for Religion, hvor der har været afholdt konference i november på Christiansborg og senere et møde i bispegården i København. Formålet har været at finde rum for eventuelle samarbejder og koordinering af initiativer vedrørende åndsfrihed, trosfrihed og religionsfrihed.

Elof Westergaard orienterede om liturgiarbejdet, hvor rapporten fra det første udvalg om autorisation er ved at være færdig og klar til udsendelse omkring 1. juni 2018. Elof Westergaard foreslår, at materialet bliver anvendt på kommende provstemøder, menighedsrådsmøder og provstikonventer m.v.

Henrik Wigh-Poulsen sidder med i den gruppe under Landsforeningen af Menighedsråd, der forbereder 'Folkekirkemødet' på Danske Kirkedage /Himmelske Dage i Herning. Her forventer man, at biskoppernes liturgiarbejde lanceres.

15. Kalender:

Bispevielse i Uppsala den 2. – 3. juni 2018 (Peter Fischer-Møller deltager)

Bispevielse i Åbo den 2. – 3. juni 2018 (Peter Skov-Jakobsen deltager)

Formøde for rejsegruppen til Bruxelles 27. september 2018 i Københavns bispegård

Bispemøde den 23. – 26. oktober 2018 i Helsingør

Studietur sammen med Det mellemkirkelige Råd til Bruxelles 19. – 21. november 2018

Bispemøde den 2. – 4. januar 2019 i København (ingen delegationer)

Bispemøde den 23. – 26. april 2019 i Lolland-Falster

Nordisk bispemøde den 24. – 28. juni 2019 i Finland

Bispemøde den 22. – 25. oktober 2019 i Haderslev.

16. Danske Kirkedage 2019 – 2025

Biskopperne drøftede et 6 årigt forsøg i forbindelse med afholdelse af Danske Kirkedage med et permanent sekretariat beliggende i København, og hvor kirkedagene hver anden gang afvikles i København. Biskopperne støttede forslaget og nedsatte et udvalg til det videre arbejde.

17. Drøftelse af samtaleforum for Unge og Kirke

Marianne Christiansen orienterede om henvendelse fra Samtaleforum for Unge og Kirke i Haderslev Stift, SUK, der bl.a. efterlyser erfaringsudveksling med tilsvarende fora i andre stifter. Biskopperne drøftede henvendelsen og vender tilbage over for SUK. Biskopperne finder rammerne for ungdomsarbejdet vigtigt, og Elof Westergaard og Peter Fischer-Møller tager sagen med til FUV med henblik på videre initiativer.

18. Eventuelt.

Biskopperne har drøftet den aktuelle debat om omskæring af drengebørn. Der er forskellige perspektiver på emnet. Biskopperne er enige om at støtte den danske tradition for demokrati, åndsfrihed og religionsfrihed.

Biskopperne drøftede endvidere konsekvenserne af en eventuel kommende konflikt og orienterede gensidigt hinanden.